

Joel qillqa, Laodicea-llaqta Qanchis p'unchaw Adventista Iglesiamanta — Tawa Yupanapaq

Jeff Pippenger

2025-12-07

Tawa Yupayniyuq

Isaías iskay chunka pusaqniyuqpi, “asikuywan rimaj qharikuna kamachiqkuna” “Jerusalén”-ta kamachiqkunaqa “Efraínpa machasqankuna” hina rikuchisqa kanku, hinallataq “hatunchakuypa pillu” hina. “Pillu” nisqaqa umalliq kayta rikuchin, “hatunchakuy” nisqataq satanáspa qhelli kawsayninta rikuchin.

Machasqakunaqa tupachisqa kanku puchuqman (“residuo”), paykuna Diospa “corona”n tukunku hatun k'anchaypaq; imaraykuchus qhipa para tiempope Señor sayarichin paypa “reino de gloria”ninta, imaynachus chakatapi pay “reino de gracia”ninta sayarichisqanwan rikuchisqa karqan hina. Chakatapi graciaq reinonqa gloriámanta reinota rikuchin, domingo kamachiypi. Qhipa paraqa qallarín 9/11 p'unchaypi, pachak tawa chunka tawa waranqa akllasqakunapa sellosqankuta churay qallarisqanrayku, kawsaqakunapa juicio-npas qallarisqanrayku.

“Rikurqani tukuy imakunam sinchita qhawarispá, yuyayninkutapas mast'arichispa paykunapa ñawpaqpi hamuq sasa kutiyman. Israelpa huchankunaqa ñawpaqta juicioyman rinan. Sapa hucham Santuario ñawpaqpi willakusqa kanan; chaymanta llamk'ayqa puriyta qallarinqa. Kunan pachas ruwasqa kanan. Sasa tiempope puchuqkunaqa waqyanqaku: Diosn'iy, Diosn'iy, ¿imaraykutaq saqerpariwanki?”

“Qhipa para tamyamunmi hamunqa ch'uya kaqkunaman—chay hinaqa llapallanmi chaskinqaku, ñawpaq hina.”

“Chusku angelkuna kacharisqankumanta, Cristoqa qhapaq suyunta sayarichinqa. Manam pipas qhipa para chaskinqachu, aswanpas llapa atisqankuta rurashaqkunaqa chaskinqaku. Cristoqa yanapawasunmanmi. Llapa runakunaqa Diospa graciántaq, Jesuspa yawarninrayku atipaykuyuy kayta atinqaku. Llapa hanaq pachaqa kay llamk'aypi sinchita qhawachkan. Angelkunapas qhawachkanku.” Spalding and Magan, 3.

Apocalipsispi tawa wayrakunataq Isaiaspa qillqasqanpipas rikuchisqa kanku sinchi wayra hina, inti lloqsimuy p'unchawpi sayachisqa karqan chay inti lloqsimuy wayra p'unchawpi, hinaqinmi Apocalipsispa tawa ch'aqway wayrankunapas tawa angelkunawan hark'asqa kasharqan. Chay tawa wayrakunaqa “phiñasqa caballo kacharikuymán munaspa” nisqahinam sut'inchasqa kanku Sister Whitepa nisqanman hina, chayqa “wañuyta hinaspa thuñichiyta” apamun. Chay tawa wayrakunaqa aswan-aswanmi kacharichisqa kanku: qallariyninqa 9/11-pi, chaymantaqa ancha kallpachasqa Domingo kamachiypi, hinaspataq tukuyinpi lliwmanta kacharichisqa kanku runapa prueban p'uchukaptin.

Kacharichisqa, Hark'asqa

Qanchis kaq trompeta, kimsa ñak'ariypa kaqninpas, Diospa pakasqa yachaynin tukukuyninta willakuchiq, profeciapa nisqanman hina 9/11-pi waqyasqa karqan, Islam kacharisqa kaptin, hinaspa 9/11 qhipaman George W. Bush-pa profeciapa nisqanman hina hark'asqa karqan. Islam-pa maman, Hagar, Ismaelpa maman, hark'aypa hinaspa kachariypa unanchaquinmi. Payqa Sara-manta kacharisqa karqan Abrahamwan mirachinampaq, Sarapa kamachiyninman hina; chaymanta envidiaq kayrayku Sara payta hark'arqan, chaymi Hagar ayqekapun, ángel Hagar-ta ama ayqekapunanchikpaq hark'aspa kutimunampaq nisqankama. Isaac yurimusqan qhipaman, Hagarwan Sarawan ch'aqwayninkuqa qatiqlla karqan, Abraham uyway warmita qarqosqankama; chay hinapin huk hark'ayta yapaymanta payman churarqan.

Islampa tawa angelkunaqa kacharirqanku Apocalipsis qhelqapa isqon kaq capítulo, chunka pishqayoc versículopi kinsa pachak isqon chunka hukniyoq wata, chunka pichqa p'unchay profecía qallariyninpi; hinaspataq 1840 wata, agosto killapa chunka hukniyoq p'unchayninpi hark'asqa karqanku.

Hinaspan soqta kaq angel waqra-ta waqachirqan, hinaspan uyarirqani Diospa ñawpaqpi kaq qori altarpa tawa waqranmanta huk simita, soqta kaq waqrayuq angelta nispa: Kachari hatun Éufrates mayupi watasqa tawa angelkunata, nispa. Hinaspan chay tawa angelkuna kacharirqaku; paykunaqa wakichisqa karqaku huk hora, huk p'unchaw, huk killa, huk watapaq, runakunamanta kimsa rak'iyman huk rak'ita wañuchinankupaq. Apocalipsis 9:13–15.

Kinsa ñak'ariypa Islamnin 9/11 p'unchawpi kacharisqa kachkaptin maqanakunapaq, George W. Bushqa hatun pacha junt'api terrorismo contra maqanakuyta qallaripa, Islamman hark'ayninta churarqa. Ismaelpa, Islampa unanchaquinpa, ñawpaq rimariyninmi reqsichin Ismaelpa mirayninkuna sapa runapaq contra kanankuta, hinallataq sapa runapas paykunapaq contra kanankuta.

Hinaqtin Señorpa angelninmi nirqan: Qhawariy, wiksayuqmi kanki, qhari wawatataq wachanki, sutinutataq Ishmael nispa churanki; imaraykuchus Señorqa llakikuykiyta uyarin. Payqa sallqa runa hinam kanqa; makinpas llapa runakunapa contranpi kanqa, llapa runakunapa makinkupas paypa contranpi kanqa; llapa wawqenkunapa ñawpaqenkupim tiyakunqa. Génesis 16:11, 12.

Islamqa kay pachak p'unchaykuna tukukuypi kashan chay atiyniyoqmi, “sapa runapa makin” paypa contranpi kanqa, hinaspa Islamqa sapa runapa contranpi kanqa, imaynachus kunan p'unchaykunapi hunt'asqa hinapuni rikuchkan. Islampa sapaq ruranan, willakuy qelqakunap unanchaquin hina, huk mundial guerrata paqarichiy. Kay yachachiyqa Elíasqa willakuyninwan, Juan el Bautistapa willakuyninwan takyachisqa kashan, hinaspa Apocalipsis libropi “nacionkunapa phiñakuynin” nisqa hina rikuchisqa kashan.

“Chay tiempo de angustia” nisqa, kaypi rimakusqa, mana chay tiempochu maypachachus plagas qallarinqa hich'aykuyta, aswanpas huk pisi p'unchawkuna ñawpaqninpi, manaraq hich'aykuspa, Cristo santuario ukhunpi kachkaptin. Chay tiempoqa, salvación ruraynin tukukuypi kaptin, kay pachaman angustia hamunqa, llapa nacionkunapas phiñasqas kanqaku, ichaqa hark'asqa qhepakunqaku ama kimsa kaq angelpa rurananta hark'anankupaq. Chay

tiempoqa ‘qhipa para’, utaq Señorpa ñawpaqenmantam kawsariy hamunqa, kimsa kaq angelpa sinch’i qapariyninta atiyuniyuqyachinampaq, hinaspa santoskunata wakichinampaq sayarinankupaq chay tiempopeqa maypachachus qanchis qhipa plagas hich’aykusqa kanqa.” Early Writings, 85.

Qhipa para tamyay urmamuchkan chay “p’unchaykunapi”, Cristoqa kikinpa hatun kaymanta qhapaq suyunta sayarichin, imaynachus Daniel qillqapi rikuchisqa kasqan hina.

Kay reykunapa p’unchayninkunapin hanaq pacha Diosqa sayarichinqa huk qhapaq suyuta, mayqinchus mana hayk’aqpas chinkachisqa kanqachu; chay qhapaq suyutaq mana huk runakunaman saqisqa kanqachu, aswanpas llapa kay qhapaq suyukunata ñut’uñut’uya ruwaspa tukuchinqa, paytaq wiñaypaq sayanqa. Daniel 2:44.

Cristo hatun k’anchayniyuq qhapaq kay Sapaq kamachiyta sayachisqan “p’unchawkunapi”, Cristopaq kaqkuna, paypa k’anchayniyuq “corona” nisqan, orgullopi “corona” churasqa machaqkunaq contrapi rikuchisqa kanku. Habacucpa “visión” nisqan, qillqasqa kananpaq hinaspa sut’inchasqa kananpaq “tablas” nisqakunapi churana kasqan, Adventismopa cimientonpi sayasqa cheqaq yachachiykunapa historiamanta testigonta rikch’ariq hina sut’incharin. Habacucpa testimoniopin, Joelpa iskay clasekuna, ichaqa “orgullo” utaq “gloria” nisqankunamanta, rikuchisqa kanku huk clase hina—fe rayku justificados kaqkuna utaq—orgullowan oqarisqa kaqkuna. Iskay kaq capítuloq tawa versiculonmi iskay clasekunata rimarin, chaykunapaq fariseomanta hinaspa publicanomanta clásica ilustraciónwan tupanku. Publicanoqa wasinman kutirqan justificado kaspas, fariseopa “alma”nintaq “mana allinchasqa”chu, imaraykuchus “oqarisqa” kashan.

Qhawariy, paypa hatunchasqa almaqa manam allinchu paypi: ichaqa justo runaqa kawsanqa iñiyinwanmi. Habacuc 2:4.

Qatinqin versikulanpi Habacucqa reqsinchkan sonqonkuna hatun tukuywan oqarisqa kaq runakunata machasqa hina, chayhinaqa Isaiaspa hinaspa Habacucpa machasqakunata “hatun tukuywan” t’inkichin.

Arí, vinuwan huch’uychasqa kashqanrayku, payqa hatun sonqoyuq runam, manataq wasinpi qhipakunchu; munayninta ukhu pacha hina mast’arichin, wañuy hina kashan, manataq hayk’aqpas saqsachikunmanchu; aswanpas tukuy suyukunata payman tantachin, tukuy llaqtakunataq payman huñuchin. Habakkuk 2:5.

Habacucpi kay versículokuna yuyarinapaqmi valeq, mana Milleritakunapa historiankullapichu hunt’akusqankurayku, aswanpas hunt’akuyninkuqa Ellen Whitepa hinallataq Adventismopa ñawpaq pionerokunapa ishkayninpi sapa kuti rimarisqa tema karqan. Milleritakunapa historiankupi tawa versículopi rikuchisqa fe rayku justifikasqa karqankunapaq ñawpaq llakikuy p’unchaypa krisista aguantaqkuna karqanku; chaymi señalasqa karqan iskaymanchay “tarrying time” nisqa pacha hinallataq iskay kaq angelpa mensajenin chayamuy, Babiloniapa urmayninta willakuspa. Milleritakunapaq chay pruebayoq historiapi entienderqanku ñawpaq pactopi runakuna, históricaq protestantekuna kasqankumanta, Babiloniapa ususinkuna tukusqankuta. Chay protestantekunapa Sardis iglesiata rikuchi q protestantekuna karqanku, pacto runakunata rikuchispa; paykunapaq “suti”niyoq karqanku, chay sutitaq iskayninta simbolizargan, carácter-ta hinallataq pacto nisqawan

t'inkisqa kayta, ichaqa wañusqa karqanku.

Sardispi iglesiapi angelninman qelqay: Kaykunatan ninmi Diospa qanchis Espiritunkunata, hinaspa qanchis qoyllurkunata hap'iq. Ruwasqaykikunatan riqsini; kawsasqayki suti kasqaykitaq, ichaqa wañusqa kanki. Apocalipsis 3:1.

1844 watapi April 19 p'unchaypi qallarisa, chaymanta qhepaman October 22 p'unchaypi tukukuq pruebapi—pruebapi mana atipačkunaqa hatun runa kaypi hap'iskasqa karqanku; hinaspa pisqa versomanta qhepata qatiq versokunata ñawirisunman chayqa, runapa hatun kayninpa ima kasqanmanta rikuchikuyqa chaypi ejemplopi rikurichisqa kashan papalpa hatun tukukuyninwan, kikin hatunchakuyninwan ima. Chayqa iskay chunka versopi tukukun, chaypi willakusqanman hina Señorqa santu templonpi kashan; tukuy kay pachaqa upallaypi qhiparinan.

Ichaqaqaqa, Señorqa kachkanmi ch'uya templonpi: llapa kay pachaqa upallalla kachun paypa ñawpaqenpi. Habacuc 2:20.

Habacuc qillqap iskay ñiqin kapitulonpa iskay ñiqin versículonmi riqsichin abril 19, 1844 p'unchawpi kaq ñawpaq llakikuyta, chay kapitulutaq tukukun iskay chunka ñiqin versículopi, maypichus sut'inchamanta señalan octubre 22, 1844 p'unchawta, Señorqa usqhaylla hamuspa Templonman yaykusqan tiempota.

Tawa hamuykuna 1844 watapi, octubre killapa 22 p'unchayninpi (siq'i patapi siq'i)

“Cristopa hamuqnin, ñuqanchikpa Hatun Saserdoteyku hina, Aswan Santo Cheqman, santuarion pichanapaq, Daniel 8:14pi rikuchisqa; Runapa Churip hamuqnin Ñawpaq P'unchawkunaqman, hina Daniel 7:13pi qhawachisqa; hinaspa Señorp hamuqnin Templonman, Malaquíás willasqanman hina ñawpaqmantaraq willasqa, chaykunaqa huklla ruwaypa nisqanmikuna; hinaspa kayqa hinallataq rikuchisqa kasqa kasarakuyman noviop hamuqninwan, Cristoq chunka sipaskunapa rikch'ayninpi, Mateo 25pi willasqanman hina.”
The Great Controversy, 426.

Kimsaq chuskuq versikulokuna reqsichinku iskay clasekunata, versículo iskaymanta iskay chunka kama kaq pruebay ruwanakupi paqarichisqakunata, ichaqa 1844 watapi abril 19 p'unchaymanta octubre 22 p'unchaykama kaq pruebay ruwanakuta. Chusku versículomanta chunka isqun versículokamaqa papal atiyinta rimachkan, chaymanta sapallan chunka tawa versículoqa 9/11pi Apocalipsis capítulo 18 angelpa uraykuy qhepaman hamuq historiata rimachkan.

Kay pachanqa hunt'asqa kanqa Señorpa k'anchayninmanta yachaywan, imaynachus unu gochata llapanta p'ampachispa junt'achin hina. Habacuc 2:14.

Miller qillqaypa ñawpaq willakuyninpi iskay ñiqin angelpa pruebanan pachapi iskay kasta yupaychačkuna ruwasqa karqaku, chaymanta qhepaman ichaqa 1844 watapi octubre killapa 22 p'unchawpi crisis nisqapi rikuchikurqaku. Kay pasaje nisqapi mana allin runakunapa kayninpa papadop kayninmi; chay pruebanakuy pachapitaq sutinchakuq Miller runakuna, iskay ñiqin angelpa willakuyninwan tinkuchispa, willarqaku protestante iglesiakunaqa Miller willakuyta mana

chaskisqankurayku Roma llaqtapa ususinkuna tukusqankuta. Abril killapa 19 p'unchawmanta qallarispa octubre killapa 22 p'unchawkama mast'arikusqa ch'aqwaypiqa runapa kayninmi rikuchikun, Babiloniapa vinonta upyaq hatunchakuq runa hina, Belsasar hina, utaq Daniel hina, Belsasarpa ñawpaqenpi, iñiyinrayku chaninchasqa runa hina. Chay ch'aqwaypin drama nisqa mast'arikun, kay pachata rikch'arichispa wiñay cheqaqkuna kimsay ñiqin angelpa willakuyninwan tupaq kasqankuman. Machasqa runa nisqawan chaninchasqa runa nisqawan chimpapurachiyqa churasqa kachkan rimaypa ukhupi, maynam kay pacha sasachakuqkunata reqsinman chay asuntukunata: “Kay pachaqa hunt'asqa kanqa Señorpa k'anchayninpa yachayninwan, imayna lamar qochata unu p'unchayta junt'achin hina.” Chay reqsichiyqa 9/11 p'unchawpi qallariq.

Habacuc iskay kaq kapitulopi rikuchisqa historiapa tukuyninpi, Señorqa utqaylla hamurqa Templonman 1844 watapi, octubre killapa 22 p'unchayninpi. Chayta rurarka Daniel iskay pusaq kaq qillqapa chunka tawañiyuq versiculopi Palmoni hina willasqan profeciata hunt'aspa.

Palmoni

Bibliapa watay yupaypa qanchis kaq killapa chunka kaq punchawninpi, mayqinchus 1844 watapi chunka kaq killapa iskay chunka iskayniyuq kaq punchawman chayarqan, Habacuc 2:20 nisqa qillqaqa hunt'asqa karqan, chaymanta “220” nisqa simbólicu yupayta rikuyta atinman “capítulo y versículo” nisqapi, mayqinchus Cristoq hanaq santuariapi llamk'ayninpi huk dispensacional tikrayta reqsichin. Pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaq proféticun característicanqa kaymi: paykunaqa Corderota maymanpas rinqa chayman qatiqkuna. Cristota qatinaqa siminpi payta qatinasmi.

Paypa Siminpi, “220” yupayqa unanchasqa hina rikhurichin divinidadwan runakayninwan huñunakuyninta, hinaspataq chay p'unchaypi Cristo qallarisqan llank'ayqa karqan paypa divinidadninta runakayninwan huñuy llank'aymi. 1844 watapi chunka killapa iskay chunka iskayniyuq p'unchayninpi, utaq unanchasqa hina iskay chunka iskay kuti chankaqa “220”man chayan (22 X 10 = 220), utaq niwaqman hina, chay p'unchayllapim unanchasqa hina “220”man kaq kikin p'unchaypi, Habacuc “2:20” hunt'asqa karqan Cristo Santo lugarmanta Aswan Santo Lugarman kuyuspa tapuy juicioyta qallarinanpaq.

Palmoni, Musquy Yupasqa, Adventismoq chawpin sayaynin hina kaq “tapuy hinaspa kutichiy” ukhupi sayan, chay chiqaqtaqa aswan achka Adventistakuna llapan sonqowan mana yachanku.

“Qelqa Qillqaqa, llapan wakinkunamanta aswan, Advento iñiypaq saphi tiyananpas, chawpi sayarichiq pilarninpas karqan kay willakuy: ‘Iskay waranqa kimsa pachak punchawkama; chaymantataq Santuarioqa pichasqa kanqa.’ [Daniel 8:14.]” The Great Controversy, 409.

Daniel qillqap pusaj kaq kapitulumanta chunka kinsayuq, chunka tawayuq versiculokunaqa, chunka kinsayuq versiculopi huk tapuyta rikuchin, hinaspataq chunka tawayuq versiculopi kutichiywan qatipakusun. Hebreo simipi *Palmoni* nisqa simiqa chunka kinsayuq versiculopi “chay huklla santo” nisqaman tikrasqa kachkan, chay sutinataq Cristopaqmi, hinaspataq ninmi Admirable Yupaychaq utaq Pakasqa imakunata Yupaychaq.

Ellen Whiteqa chay chunka tawaq versículota Adventismopa chawpi sayayninwan cimienton nisqanta reqsichispa, kay iskay versículopi tapuywan kutichiywan qhawarisqa yachachinata Diospa énfasisninwan churayku, chaymi Cristo, Admirable Yupaychaq hina, ñawpaq kaq qhawariy t'aqay hina kanan tiyan. Hermana Whiteqa sapa kuti allinta qhawarichirqa Cristoqa ima pasajepipas chawpi cheqaq yachachiy kasqanta, chayri chunka kimsayoqwan chunka tawaq versículokunapi Cristoqa sut'i rikurimuywan kachkan—"chay huk santo,"—Palmoni kasqanrayku.

1863 watapi Adventismoqa Levítico iskay chunka suqtayuqpi kashaq "qanchis kuti" nisqata rechazaspanku, Palmoni-man ñawinkuta wichqarqanku, imaraykuchus tapuywan kutichiywanpa profétic strutturaqa Moisésqa "qanchis kuti" nisqanwan Danielpa "iskay waranqa kimsa pachak p'unchawkunawan" nisqanpa tinkuyninpi sayarishan. Moisésqa "qanchis kuti" nisqan, icha iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka watakuna, hinallataq Danielpa "iskay waranqa kimsa pachak tutayaykunaqaqa paqariykuna" nisqan, icha iskay waranqa kimsa pachak watakuna, kay profétic tinkuyninqa tiempo nisqapi sayachisqa kashan, chaytaq yupaykunawan rikuchisqa kashan; hinallataq Musphachikuq Yupaqqa tapuywan kutichiywan chawpipi kashan, chaykunaga Adventismopa chawpi pilarninmi. Josephusqa qillqasqankunata ñawirisqakuqkunaga, ichaga yuyarinkuman Diospa kamasqan ishkay sapa imakunamanta racionamiento lógicokunata. Hukninqa hebreo simi karqan, huknintaq tupusqa pacha, chaymi matemáticata mañakun.

Chunka kimsakimsaqninqa tapun: "¿Hayk'aqkama?" Nisqaqa mana "hayk'aq"chu tapun, aswanpas "¿hayk'aqkama?" nisqatan tapun. Tapukuynin unay kaymanta kasqanrayku ("hayk'aqkama?"), utaq huk p'unchawman chayakuq pachamanta kasqanrayku ("hayk'aq?"), allinmanta entiendenapaq ancha allin reqsinapaqmi. Chunka tawaqninpi kutichisqanqa ichaga huk pacha puntota reqsichinman, utaq huk pacha unayta, ichapas iskaynintapas; ichaga ima kutichisqa kaptinpas, chunka kimsakimsaqninpi tapukuypa contexto ukhunpi churakusqañan kanan. Simita cheqaqta rak'inapaq, ichaga nispaqa, chunka tawaqninpi kutichisqanta allinmanta entiendenapaq, tapukuypa contexto-ninta cheqaqta entiendenam tiyan. ¿"Hayk'aq"chu, icha "chaymantaqa"chu?

Efraínpa machasqakunaga mana sut'inchaspalla yachachinku chunka tawaq versículoqa huk p'unchawpi tiempota reqsichisqanta, chaytaq paykuna riqsichinku 1844 watapi octubre killapa 22 p'unchawnin kasqanta. Chayta ruwaspankuqa allinmi referikuyta atinkuman chay pasajemanmi ñawpaqpi hatun maqanakuyman citeasqanchikman, ichaga Diospa Siminqa hayk'aqpas manan tikranchu, manataqmi hayk'aqpas pantanchu. "Hayk'aqkamataq" nisqapa tapukuyninqa unaymanta reqsichin, manan huk p'unchawpi tiempotachu. 1844 watapi octubre killapa 22 p'unchawninmi qallarín investigador juicioq pacha, chay llamk'aywan tinkisqa cheqaqkunaga wiñay evangelio kanku, aswan ancha importanteraqmi kanku manaraq chay qallariynin p'unchawlla kasqanmantachu.

Hebreo simi qillqaqa sut'inmi, chay kaq kikillan niynintaqmi King James Version nisqaman tikrasqa karqan. Mana aswanqa qillqa kamachiyllachu sut'inmanta tapuyta unay pacha hina churashan, astawanpas "hayk'aqkamataq" nisqa tapuyqa bíblica willakuypaq uray rimaypi huk señalm. Achka testigukunapi rikuchiy atikun, "hayk'aqkamataq" nisqa tapuyqa huk señalmanta hina 9/11 pa historianta domingo kamachikuykama rikuchisqanta. Ñawpaqtaqa "hayk'aqkamataq" nisqa señalta qhawarisun, chaymanta kutimusun Palmoniman hinaspa Joelman.

¿Haypi pacha? Isaías Soqta Wata 740 a.C.-pi, rey Uzías wañusqan watachaw, Isaíasqa hatun kamayta qhawarqan. Jehováta qhawarqan alto, hatun tronompi tiyaykaqta. Pachanpa k'anchayninwan hunt'asqa karqan, nispa “sayaqninpa llikllanmi templota hunt'arqan” (Isaías 6:1). Tukuy runaqa Jehováta qhawanchikmanchu? Manam. Paypa llikllanllañam templota hunt'arqan. Llumpay hatun kashqanrayku, llapan kayninta manam rikuchikunchu. Payqa janan pachapi tiyan, manataq kay pachapiqa. Chaymi rey Salomónqa nin: “Rasunpaymi Diosqa kay pachapi tiyanki? Janan pachaqa janan pachanpas manam qanta chaskisunkichu. ¡Aswanraq mana atipanakuychu kay wasi, noqa rurasqay, qanta chaskisuyta!” (1 Reyes 8:27). Chayrayku Jehováta qhawayqa mana kuska qhawachu, aswanqa paypa llumpay hatun kayninmanta wakinllata rikuyllam. Serafinkunaqa Isaíasman rikurirqanku. Sutin “ruphaqkuna” ninmi. Soqta rip'ayuq kaspá, iskaywanmi uyanta pakarqanku, iskaywanmi chakinta pakarqanku, iskaywantaqmi phawarqanku. Chay serafinkunaqa huknin hukninman waqyarqanku: “Santo, santo, santo Jehová de los ejércitos; tukuy pachamanta k'anchayninwan hunt'asqan” (Isaías 6:3). Chay waqyasqankuwanmi punkukunaq cimentonkunapas kuyurirqan, templopas qosñiwan hunt'asqa karqan. Chayta rikuspataq Isaíasqa llumpay mancharisqa kaspá waqyarqan: “¡Ay, noqaqa wañusqanmi kani! Qhellyasqa simiyuq runam kani, qhellyasqa simiyuq runakunawan kuskam tiyani; chaywanpas ñawiykunaqa Reyta, Jehová de los ejércitos-ta, rikurqan” (Isaías 6:5). Imarayku Isaíasqa “¡Wañusqanmi kani!” nispa waqyarqan? Jehovápa tronnonpi tiyasqanta qhapaq musqhoyllapi icha rikch'ariyninpi qhawaspáqa, profetapas allinta yacharqan Diospa sut'in santidadninta, k'anchayninta, llapan qhellyayta mana chaskiq kashqanta. Chayta qhawaspataq, kikintaqa llumpay pisi allin, qhellyasqa, mana allinnaq hina rikukurqan. Chaymantaqa pachaqa kay pachapi imayna tukukuyninmanta huk qhawariyta hinallataq rikuchiya qallarín. Templo llikllawan hunt'asqa kasqan hina, kay pachaqa llapanpi qhellyaywan hunt'asqa kasqa. Serafinkunaqa “tukuy pachamanta k'anchayninwan hunt'asqan” nispa waqyarqanku. Chaypis allinmanta qhawaspáqa, kay pachapi ima tarikunman hatun qhellyayllata. Chaymi Isaíasqa qhawarqan qhellyasqa simiyuq runakuna chawpipi tiyaykasqanta. Noqanchikpas kikinta hina rikusunchik. Diosmanta qhapaq qhawariyta tarispa, hinaspa kay pachaqa llumpay qhellyasqa kasqanta yachaspanchik, “¿Haypi pacha?” nispa tapukunman. Aswan sasa kanan p'unchawkunaqa. Llapan imapas urman. Kikin pisi allinniykitapas rikunki. Hinaspa qhellyasqa kay pachaqa mancharinapaq

kashqantapas qhawanki. Chayqa manam musuqchu. Isaíaspas chayta qhawarqan. Ichaqa serafín hukninqa pukllayman hina mana qhellyachu ruwayta ruwarqan. Altarmanta rawraq k'irkuta tongswan apamuspa, Isaíaspa siminta llamk'arqan; hinaspataq nirqan: “Kayqa simiykita llamk'arqan; mana allinkiyqa qichusqanñam, huchaykipas pampachasqanñam” (Isaías 6:7). Chaymantaqmi Diosqa payta rimaparqan: “¿Pitataq kachasaq? ¿Pitaaq noqaykupaqqa rinqa?” Hinaspa profetaqa kutichirqan: “Kaypin kani; kachaway” (Isaías 6:8). Dioswan tinkuspa, Diospa k'anchayninta qhawaspa, huchankunamanta mayllakuspa, rikhurinapaq qayasqaña kanki. Chayqa glorioso kamachikuyta llank'anaykipaq qayasqa kaymi. Chayqa Diospa llank'ayninpi yaykuyta nin. Paypaq huk ruwanaman hina apakuyta nin. Wakin runakunam sut'inta yachankichikmanchik. Wakin runakunaqa kamachiyninkupaq llikllasqa, yachaqchasqa, kamasqa kasqankumanta kawsanku. Jesusqa kikin disipulonkunata nirqan: “Noqaykita qatiwaychis, runakunata challwa hina hap'iqkuna ruwanaykipaq” (Mateo 4:19). Qanpas manaraq allinta p'akchasqa, allinchasqa, yachaqchasqa kanki ichaqa, hinaspapas kachamusqa kanki. Qanpas “kaypin kani; kachaway” niyta atinayki. Ichaqa Isaíasqa rikuchisqa llank'ayqa llumpay sasam karqan. Chaymi profetaqa tapurqan: “¿Hayk'aqkam, Señor?” Payqa yacharqan may qaqllapi kay llank'ay kasqanta. Diospa kutichiyninqa sasam karqan. Diosqa nirqan llaqtakuna “ch'usakuykama, mana pipas tiyashaqkama” kasqankama, wasikunapas “runayuq mana kanankama” hina, hallp'apas “purunyaqlla ch'usakuykama” kasqankama rimayta (Isaías 6:11). Isaíaspa profecíantaqa nisqantaqa llumpay mana allinta uyariq runakunaman willakunan karqan. Payqa willakunan karqan wakin puchuq runakuna kutirikunankama, “mallki hina k'uchu puchuynin santo muru” kanankama (Isaías 6:13). Payqa Jerusalem llaqtamanmi kachamusqa karqan, llaqtan sut'inqa “thirteen doomed sermons” nisqa hina kananpaq. Chayta sut'ichaspa, Charles Spurgeon nirqan: Isaíasqa profetizarqan, ichaqa profecíantaqa runakunataqa aswan sunqu rumiyachirqan, mana kutichirqanchu; hatariyllawan runakunaqa aswan qhapaqta mana uyariyta munarqanku. Paypa yachachisqanqa wañuyta saqirqa, manataq kawsayta. Huertapi q'omer yura hina kawsayta qusqanman hina mana rurarqanchu; aswanqa wañuy allpamanmi urmarqanku, chay allpallataq wañuq wañuy q'ipiqta qichaspa astawan wiñachirqan. Musuq Testamento nisqanta hina, paypa yachachisqanmi “wañuymanta wañuykama asnaq” karqan, manataq “kawsaymanta kawsaykama asnaqchu”. Pay yachachisqanrayku, runakunaqa llumpay

huchallata rurayta allinta yachakuq hina karqanku, hinaspa huk pacha hina aswan mana allinnaq tukurqanku; Diosta contra huchallikusqankupas llapanman llusqsinanpaqmi qhawarirqan, manataq hinaspa puchukunankupaqchu. Kayqa rikhuriyta saqiyta atinman. Noqanchikqa “allin willakuy aswan sinchi kananpaqmi, runakuna kutirinanpaqmi” nispa yuyanchik. Chayqa allin yuyaymi. Ichaqa, imataq wakinqa kutirirqunku, wakintaq aswan sinchita sonqonkuta rumiyachinku? Imaraykutaq Jesusqa “punku pisi, ñanpas k’askalla, kawsayman pusaykaq; chayta tarikuqkunapaq pisi” nirqan? (Mateo 7:14). Imaraykutaq Pablopas “wakinkunapaqqa wañuymanta wañuykama asnaqmi; wakinkunapaqqa kawsaymanta kawsaykama asnaq” nirqan? (2 Corintios 2:16). Cheqaq allin willakuyqa “llapan uyariqkuna kutirikunankumanta” manam karqanchu. Kutin, Diospa sumaq willakuyninqa wakinkunaman kawsay apamun; wakinkunamantaq aswan hatun huchaman chayachin. Chayta uyarispa llumpay sasa sonqoyuqman hina rikuchikuchun. Ichaqa Isaías qhepanpi, kay q’ipiyta apanapaq kallpanchasqa karqan. Payqa kawsaynin tukukuyninkama llank’arqan, hinaspapas aypa runakunata yanaparqan. Yaqa kimsa chunka wata qhepataraq, Jerusalempipas Samariapas Asiriakunawan urmachisqa kaptin, rey Ezequíasqa temploman yaykuspa, Diosman mañakurqan; Isaíasqa kutiykuyninta apamurqan: “Jehová, Israelpa Diosnin, kay simikunata nin: ‘Ashiria rey Senaqueribmanta mañakusqaykita uyariynim’” (2 Reyes 19:20). Yaqa pichqa waranqa wata qhepataraq, maypachachus Pablonwan Bernabéwan judíokunapaq mana uyariyta munarqankuchu, llaqtakunaman kutirirqanku. Chayta rikuchispaqa kay versículota qhapariyranku: “Noqaqa mana judíokunaman k’anchayta churaykusqayki, kay pachaq tukukuyninkama salvación apaykuq kanaykipaq” (Hechos 13:47). Diospa qhelqasqankuna sasam, adivinayta mana atinañam, pacha mayllakunanta hina sapan-sapanmi. Ichaqa ujllaypiqa Diospa qallariy sapa kutin allinta qhawarispas, ñawpaqmanta pacha Diospa llaqtan kay pachaman k’anchayninta apananpaq kachamusqa kasqanta rikunchik. Chay k’anchayqa tuta ukhuta k’anchayta munan. Llaqtakuna “Jehovápa llaqta Orqoman hamunqaku” hinaspa pay “ñanninkunata yachachinqa” (Isaías 2:2-3). Dios “sayk’usqa runakunaman atiyta qunqa” (Isaías 40:29). “Manchakuychischu,” paytaq ninqa, “noqallam qankunata yanapasaq” (Isaías 41:14). Chay p’unchaypi, huk “ñak’asqa kamachiq” llakikuna apasqanwan “achka runakunata chaninnaqpaq qhawarinqa” (Isaías 53:11). Hinaspapas huk p’unchay, “Señor Jehová llapan uyakunamanta waqata pichanqa” (Isaías 25:8).

Tukuy kaykunata rikuchispaqa Isaías qhelqasqanmi aswan hatun ch'usaqyachispa wañuyta riqsichin, iñiq runakunata llaqtakunaman Diospa qespichiyninwan tukuynin qhepapi kusikuy kaqman qhawachispa. Chayrayku, “¿Haypi pacha?” ninki chayqa, kutichiyqa kaymi: Diosqa llank'aykanmi, pisi runakuna kaptinkupas. Chaymi “ch'usakuy pacha” nisqa tiempokunapipas, llaqtakunaq k'anchaynin kananpaq hinallataq kananpaqqa “ñak'asqa kamachiqman” qhawaqta, waqayninkunata pichanankama mana saqinqachu.

Isaias qelqa soqta, versículo kimsa nisqapi angelkuna rimanku kay pachaqa Diospa hatun k'anchayninwan junt'a kasqanta.

Hukninmi hukninman waqyarirqan, nispa: Santo, santo, santo, tukuy atiyniyuq Señor; tukuy kay pacham hunt'asqa kashan paypa hatun k'anchayninwan. Isaías 6:3.

Hermana Whiteqa vinculan Apocalipsis chunka pusajniyoq pusaqniyoq capítuloq ángelmanta uraykuyta, kinsa kaq versículopi angelkunawan.

“Paykuna [angelkuna] hamuq p'unchaykunata qhawarispa, pacha tukuy hallp'a Paypa k'anchayninwan hunt'asqa kanqa chayta rikuspanku, hukmanta hukman sumaq takiwan kutichinku atiywan yupaychana takita: ‘Santu, santu, santu, Ejércitokunapa Señor-ninmi’.”
Review and Herald, December 22, 1896.

Isaíasqa kashan 9/11pi, hinaspataq tapun “haykaqkama” chay 9/11 willakuyta apamunanpaq huk Laodicea llaqtaman mana rikuyta ni uyariyta munasqankuman. Nisqa kashanmi chaypi sinchita sayananpaq llaqtakuna urmachisqa kanankama, chay llaqtakunaq tukusqankutaq qallarin Domingo kamachiypi, maypachachus nacional apostasia qhepanta nacional ruina hamun.

Chaymi, Señor, mayk'aqkama? Hinaspataq pay kutichirqa: Llaqtakuna runaq mana kawsasqanman tukuspa ch'usaqyapunankama, wasikunapas runaq mana kasqanman, hallp'ataq llaqa ch'usaq waqlliymán tukunan kama; Señorpas runakunata karuman apachinqa, hallp'a chawpipitaq hatun saquesqa kay kanqa. Ichaqa chaypiqa chunka hukninraq kanqa, kutirimunqataq, mikhusqa kanqataq; hina kaspá hina hina sach'a hinallataq roble sach'a hina, raprankuta urmachiptinku ukhupi kallpanraq kasqanman hina; chayhinataq santo muhu paypa kallpan kanqa. Isaías 6:11–13.

9/11-pi, pacha Diospa hatun k'anchayninwan achikyaykuspa, Isaíasqa qhapaqsisqa kachkan qhipa para willakuyta apamunanpaq, hinaspataq tapun: “hayk'aqkamataq” 9/11-pa willakuyninta willamunan sonqonkuna wirayapusqa runakunaman. Kutichiyqa kaymi: “kama” domingo ley chayamunankama, maypachachus kanqa “hatun saqey chawpi pampapi.” Chay “hatun saqeyqa” hunt'asqa kachkan Laodicea Adventismorayku, mayqintachus Isaíasqa iskay chunka iskayniyuq kapitulumpi Shebna hina rikuchin.

Qhawariy, Señorqa hatun atipayninwanmi qanta apasunki, hinallataq sut'ita pakasunki. Payqa cheqaqtapuni qanta kallpawan muyurichispa wikch'uykusunki, huk pelota hina, hatun suyuman; chaypim wañunki, chaypitaq kanqa qhapaq kayniykiq carro-kunankuna, apuyniypa

wasinpaq p'enqay. Ñoqataq qanta qarqosqayki kamachikuyniykimanta, sayasqa kayniykimantaq urayman urmachisunki. Isaías 22:17–19.

Laodiceamanta Adventismomantaqa Domingo ley chayamunanpi cheqaqta saqinku, chaypin “urmachisqa” kanku, imaynachus Daniel qillqapa chunka hukniyuq t'aqapi, tawa chunka hukniyuq versiculopi rikuchisqa.

Payqa haykunapas yaykunqa sumaq allpamanpas, achka llaqtakunañataq urmachisqa kanqaku; ichaqa kaykunaqa makinmanta qispinqaku, Edom, Moab, hinallataq Ammonpa wawankunamanta ñawpaq kaqkuna. Daniel 11:41.

Isaías “¿hayk'aqkamataq?” nispá tapukuptin, payman niykun Adventismoman willakuyta churananpaq domingo kamachikuykama, chaypi Daniel chunka hukniyuq qillqapa tawa chunka hukniyuq versiculopi “achka” nisqakuna “urmachisqa” kanqaku, sábadota Dioswan kusa saqerparisqankurayku. Chaymantataq Señorpa siminmanta wiksuchisqa kanqaku, Apocalipsis qillqapi rikuchisqa hina, maypichus Bibliaq llaqa qillqankuna tinkunku hinaspa tukukunku, hinaspa maypichus Isaías iskay chunka iskayniyuqpi Sebnaga “sinchita” “pukllay pelota hina hatun suyuman” wikch'uykusqa kachkan, paykuna “anchata karuman” “apanakusqa” kaptinku.

Chay pacha tiempopeqa puchuqkuna, “chunkamanta huknin” hina rikuchisqa (chayqa diezmom), “kutimunku”; paykunataq kay pasajepe sachakunaman rikuchisqa kanku, maypichus “sustancia” nisqa kaq qhipan raprankuna urmachisqa kaptinpas. “Raprankuna” nisqaqa profético simbolismope profesión nisqata rikuchin. Adventismo domingo kamachiman chayaspa, semanapa ñawpaq p'unchawninta Diospa Sábado ninpa rantinpi chaskispankuqa, “profesión” nisqapa raprankunata urmachinqaku, hinaspataq manaña ninqakuchu Diospa qanchis kaq p'unchawpa Sábadonta sayachisqankuta.

“Higos sach'a ñak'arisqa kasqanqa ruwasqa huk yachachiy willakuy karqan. Chay mana ruruyuq sach'aga, Cristo ñawpaqpi llulla allichasqa raprankunata qhawaykachaspay, judiokuna llaqtapa unanchaqnin karqan. Qispichiqqa munarqan disipulonkuna-man sut'ita rikuchiyta Israelpa chinkapunanpaq imarayku kasqanta, hinallataq mana pantaypaq chay kasqan cheqaqta. Chayraykun sach'ata allin mana allin ruwayniyuq hina churarqan, hinaspan Diospa cheqaq yachachikuyninpa rimariqninman tukuchirqan. Judiokunaqa wakin llaqtakunamanta sut'inchasqa lloqsimurqanku, Diosman kasukuyta willakuspa. Paymanta aswan akllasqa yanapasqa karqanku, hinaspan wakin runakunamanta aswan chanin kayta tariq hina mañakurqanku. Ichaqa kay pachapa munakuyninwan, chaniyuqta apaykacha munaywan ima, qhellichasqa karqanku. Yachayninkumanta hatunchakurqanku, ichaqa Diospa mañakusqankunamanta mana yachaq karqanku, llullakuywan hunt'asqa. Mana ruruyuq sach'a hina, llulla allichasqa ramanankuta hanaqman mast'arqanku, qhawanapaq sumaq, wiñay-sapa hina rikurispapas, “raprallatan” qorqanku. Judiokunapa religionninqa, hatun templonwan, ch'uya altarninkunawan, mitrayuq sacerdotenkunawan, sonqota chaspichiq ceremonianwan ima, cheqaqtapuni hawa rikuyllapi sumaq karqan; ichaqa pisi sonqo kay, munakuy, allin sonqoyuq yanapay ima mana karqanchu.”

“Higos chakra huertapi llaqa sachakunaqa mana ruruchayuychu karqan; ichaqa rapraynaq sachakunaqa mana suyayta hatarichirqanchu, nitaq llaquyta apamurqanchu. Kay

sachakunawanmi gentilkunata rikuchirqa. Paykunaqa judiokunahinallataq Diosman manchakuytaqa mana charirqankuchu; ichaqa mana Diosta sirviyta rimarqankuchu. Allin kaymanta hatunchakuspa nisqankutaqa mana rurarqankuchu. Diospa rurasqankunaman, ñanninkunamanpas ñawsasqa karqanku. Paykunapaqqa higos pachaqaqa manaraq chayamurqanchu. Paykunaqa kachkanraqmi suyaspa huk p'unchayta, chay p'unchaymi paykunaman k'anchaytawan suyakuytawan apamunan karqan. Judiokunaqa, Diosmanta aswan hatun bendicionkunata chaskisqankurayku, kay qosqankunata mana allinta llamk'achisqankumanta mañakusqa karqanku. Chay hatunchakuspa rimarisqanku privilejiokunaqa huchankutaqa aswan yaparirqa.” The Desire of Ages. 582, 583.

Inti domingo leypi, Laodicea Adventismopa Diospa pacton llaqtan kasqanmanta rimayninqa tukukunña, wañuy pactopa señallanta chaskispa, kawsay pactopa sellontaqa rechazaspanku. Chaymantataq profesionninkupa raprankunata wikch'unqu, hinaspataq qhawarichisqa hamun huk puchuq, Isaiaswan rikch'achisqa, paykunaqa 9/11pi ñawpaq ñankunaman “kutirirqanku”, chaymantataq allpaman urmachisqa karqanku paykuna (Isaias) waqlliychasqa experienciata reparaspa, hinaspataq altar patamanta huk k'illpawan llimp'ichisqa karqa. Hermana White willawanchik altar patamanta k'illpaqa llimp'ichiyta rikch'achisqanta, ichaqa llimp'ichiyqa Isaiaspa siminta k'illpa tupasqanwan rurasqa kaqlam.

Kawsaq ninaqaqa ninamanta hurqusqam ch'uyanchayta rikuchin. Sichus simikunata tupaykunman, mana ima qhelli simipas chaykunamanta urmamunqachu. Chay kawsaq ninaqaqa Señorpa kamachinkunapa kallpayuq rurasqankunatapas rikuchin. Review and Herald, October 16, 1888.

Qhipa p'unchaykunapi kay “carbón” altarmanta allpaman wikch'ukusqankunaqa, Qanchis kaq, qhipa kaq selluta kicharispas, Apocalipsis pusaq kaq capítuloq ñawpaq phisqa versículonkunapi allpaman wikch'ukusqa carbónes kanku. Isaías, chayraykutaq pachak tawa chunka tawa waranqakunaqa, chay carbóni siminkuta tupasqanwan llimphuchisqa kanku; ichaqa kay “carbón”qa huk willakuymi. Siminkuta tupaykun imaynam ángelpa makinmanta librota orqospa mikhunku chaypim.

Qankun rimayniykiwan ch'uyaqchay; simiykiqa cheqaqmi. Juan 17:17.

“Kutirimuqkuna” hinaspa puchuqkuna tukuspa, roble sachakuna hinaspa encina sachakuna hina rikuchisqa kanku; hinaspataq, imaynachus Cristoqa “sachata allin kawsaymanta kayninkunawan churarqa, hinaspa Diospa chiqaq kayninta willakuqninman tukuchirqa”, chay hinallataq Isaiaspa sachakunapas “allin kawsaymanta kayninta” ukhunpi apanku, “sustancia” nisqawan rikuchisqa hina. Chay sustanciaqa sachakunawan qhiparin, maykankunachus rimayllawan raprakuna hina kasqankurayku wikch'usqa kanku chaykuna wikch'uykusqankumanpas. “Ch'uya muruqa” chay “sustancia” mi, hinaspa Cristoqa profeciap “ch'uya muru”nmi. Chay sachakuna, puchuqkuna hina rikuchisqa, hinaspa Isaias kikinwanpas soqta kaq kapitulu pi rikuchisqa, runakunata hina, chayrayku runa kayta rikuchinku; ch'uya muruñataq dios kayta rikuchin. Chay hinaqa, Isaiaspa soqta kaq kapitulu Adventismopa pichasqa kayninta reqsisichin 9/11-manta Domingo ley kama; hinaspa Isaiaspa chay profetapa willakuyninman yapanan sut'inchaykuna llapallanpas “hayk'aqkama” nisqan tapuyninpi rikuchisqa kanku. Isaiaspáq “hayk'aqkama” nisqaman

kutichiyqa karqa 9/11-manta Domingo ley kama.

Haykaqkama? 1840–1844

1840 watapi yapuy chunka hukniyuq p'unchawqa 9/11 nisqata rikch'achirqa, hinaspataq 1840 watapi yapuy chunka hukniyuq p'unchawmanta 1844 watapi octubre killapa iskay chunka iskayniyuq p'unchawkama profetiko historiapi, Carmelo Orqopi Elíaswan Jezabelpa profetankunawan chawpi maqanakuyqa pasakurqa. Qhipamanmi Baalpa profetankuna llulla profetakuna kasqanku sut'iman rikuchisqa karqa, hinaspataq Elíaspa wañuchisqa karqa, ichaqa chay tinkuy qallariyninpitaq Elías kay tapuyta ruwarqa: “hayk'aqkamataq” iskay yuyaykuna chawpipi sayarinkichik.

Hinaspan Elíasqa llapa runakunaman asuykuspan nirqa: ¿Hayk'aqkama iskay yuyaykunapa chawpinpi sayankichik? Sichus Señorqa Dios kanman, payta qatipaychik; ichaqa Baal kanman chayqa, paytapas qatipaychik. Runakunan ichaqa mana huk simillatapas kutichirqankuchu. Chaymantataq Elíasqa runakunaman nirqa: Ñuqalla, arí, ñuqalla Señorpa profetan hina puchurqani; Baalpa profetankunan ichaqa tawa pachak pichqa chunka qhari kanku. 1 Reyes 18:21, 22.

Elíasqa kay 1840 watapi, agosto killap 11 p'unchawninpi kachkan; chay wiñaypaq tapuspa, ¿Milleritakunapa willakuyninqa cheqaqchu utaq llullachu? Kayqa huk willakuymi Laodiceaman, Isaías suqtayuq hina.

“Waranqa runakuna pusasqa karqanku William Miller willasqa chiqaqta jap'iykuya, hinaspataq Diospa sirviqninkuna hatarichisqa karqanku Elíaspa espírituyninpi hinallataq atiyñinpi kay willakuya willakapunankupa. Juan hina, Jesuspa ñawpaq puriqnin, kay llakikuywan hunt'a willakuya willaqkunaqa sintisqanku sach'apa sapiyninman hachata churayta, hinallataq runakunata waqyayninkupa, wanakuymán hina allin ruraykunata ruwamunankupa. Paykunapa testimoniunkuqa wakichisqa karqa iglesiakunata rikch'achinampaq hinallataq kallpawan sonqonkuta kuyuchinampaq, hinaspataq cheqaq kasqankuta rikuchinampaq. Hamuq phiñakuymanta ayqekuya nista llakikuywan hunt'a amonestación waqyasqa kaptin, achkha iglesiakunawan hukllachasqa kaqkuna hampiq willakuya chaskirqanku; qhepaman kutirisqankuta rikurqanku, hinaspataq wanakuypi hayk'aqta waqaspanku hinallataq alma ukhunpi sinchi nanaywan, Diospa ñawpaqenpi pisi kayman uraykachakurqanku. Hinaspataq Diospa Espiritun paykunapi samaspa, yanaparqanku kay qapariyta waqyayta: ‘Diosman manchakuychik, hinaspa Payman hatunchayta qoychik; paypa juicio p'unchaynin chayamunña.’” Early Writings, 233.

1840-manta 1844-kama pruebanakuy historiapi, Elíaspa willakuyninta mana chaskiq protestantekunaqa Romapa ususinkuna karqanku, hinaspataq Protestantismopa mantonnanta Millerite Adventismoman entregakurqanku. Isaíaswan Elíaswan kuskaqa iskay testigokunata charinchik, paykunaq testificasqankutaq kaymanta: “hayk'aqkama” nisqa tapuyqa huk símbolom, chay historiata rikuchiq, 9/11-manta qallarispa Domingo ley kama tukukuq. Millerite historiapiqa 1840 watapa Agosto killapa 11 p'unchayninmi 9/11-wan tupachisqa, hinaspataq 1844 watapa Octubre killapa 22 p'unchayninmi Domingo leywan tupachisqa. Hanaq pachamanta nina uraykamuspa

Elíaspa ofrendanta ruphachispa tukuruptin, chunka iskay rumikunaqa llapa ofrendawan kuska k'anchasqa karqanku; chayhinataq pachak tawa chunka tawa waranqa runakunata huk unanchata hina señalaspa, k'anchasqa rumikuna hina rikuchin. Chaymantataq llulla profetakuna Elíasrayku wañuchisqa karqanku, imaynan Estados Unidos, llulla profeta, sexto reinota hina Domingo leypi wañuchisqa kan, chayhinallataq.

Isaías soqta kaqqipa Diospa llaqtan ukhupi huk pruebapa, pichaypa hinaspa ch'uyanchaypa rurayninta hatarichin, 9/11-manta Domingo kamachikuykama. Elíasqa Diospa llaqtanpa Laodicea yuyaychasqanta rimachkan, ichaqa chayllatachu mana, cheq profeta hinaspa llulla profeta ukhupi, chaymantataq cheq willakuy utaq llulla willakuy ukhupipas, pruebakunata qowan. Chayrayku, 1840 watapa agosto killapa 11 p'unchawninmanta qallarispa, 1844 watapa octubre killapa 22 p'unchawninkama tukuspa, huk profético prueba Sardis pacha protestantekunaman apamusqa karqan; hinaspa imaynatachus Carmelo Orqopi nina iskay clasekunaman rakisqa, chayhinallataq 1844 watapi iskay clasekuna rikuchisqa karqan. Pruebayuq pachapi huk claseqa manaraq pasaylla ñawpaq convenio llaqta kananpaq karqan, hukñataq Diospa 1844 watapa octubre killapa 22 p'unchawninpi convenio rurananpaq Millerita Adventismo karqan. Pruebapa hinaspa rakinakuypa pachaqa uvas chakra willakuymi, imaraykuchus Millerita Adventismo cheq profeta kasqanta rikuchisqa karqan, chay kikin pachallapitaq Sardis protestantismo apostata protestantismo hina hunt'anan rurayninta qallarisqa. Imaynatachus Baalpa profetankuna llulla kasqankuta qawachisqa karqan, chayhinallataq ñawpaq convenio llaqtaqa qawachisqa karqan, hinaspataq Milleritakuna payta Romaq ususin hina suticharqanku. Carmelo Orqopa willakuynin, hinallataq chay historiapa Milleritakuna pachapi hunt'akuynin, Isaías soqtaq iskay kaq testigonta qun, chaymanta “hayk'aqkama” nisqa tapuyqa 9/11-manta Domingo kamachikuykama pacha unaymanta huk unanchasqa kasqanta.

“‘Abrahampa, Isaacpa, Israelpaq Diosnin Señor,’ nispa profetqa mañakun, ‘kay p'unchaw reqsichikuy, qammi Israelpi Dios kanki, noqataq qampa kamachisqayki kasqayta, hinallataq llapa kaykunata qampa simiykiman hina rurasqayta. Uyariway, Señor, uyariway, kay llaqtayki runakuna yachanankupa qammi Señor Dios kanki, hinallataq sonqonkuta kutirichisqaykita qamman yapamanta.’”

“Ch'inllakuy, llakikuywan ñit'isqa, llapallanmanmi tiyaykun. Baalpa sacerdotenkunaqa manchariywan khatatankun. Huchankumanta yuyayniyuq kaspankum, utqaylla muchuy kutichisqa hamunanta maskhankun.”

Elíaspa mañakusqan tukuriyllantataqmi, nina rawraykuna, lliphipiq relámpago qhawariykunahinaraq, hanaq pachamanta uraykamun sayachisqa altar hawanman, hayñikuyta tukuchispa, wayq'u ukunpi unu kashqantapas laqwaspa, altar rumikunatapas tukuchispa. Chay rawraypa ancha k'anchariyninqa urquta qhawaykachin, achka runakunapa ñawinkunatataq musphayman churaykun. Uraqay pampakunapi, maypichus achkakuna llakiywan suyaspa hawanpi kaqkunapa imayna purisqanta qhawashanku, ninapa uraykamuyninqa sut'ita rikuykusqa, llapankutaq chay rikuywan musphaypi qipan. Chayqa nina sayayman rikch'akun, mayqinchus Puka Lamar qochapi Israelpa churinkunata Egipto llaqta soldadokunamanta t'aqasqa.

Runakunapi urqupi kashaqkuna mana rikuy atisqa Diospa ñawpaqenpi mancharisqa k'umuykunku. Manaña atinkuchu qhawariyta hanaqpachamanta kachamusqa ninata. Manchakunku paykuna kikinkupas ruphasqa tukuyman; hinaspa, Elíasqa Diosninta taytankupa Diosnin kasqanta, maymanmi kasukuyta debeq kanku, chayta reqsispa huchachasqa sonqoyuq, huk simillawan kуска qapariykunku: “Señorqa Diosmi; Señorqa Diosmi.” Chay qapariyqa ancha sut'iwan urqu patapi uyarikun, pampaman uraypiña kutichisqa hina waqyarin. Qhipakama Israelqa rikch'arikunña, pantasqa kasqanmantapas llusqisqaña, huchankunamanta llakikukña. Qhipakama llaqtaqa rikunña hayk'a jatunta Diosta pisipaqchasqankuta. Baal yupaychaypa kasqan, cheqaq Diospa mañakusqan allin serviciowan tupachisqa, lliw sut'inchasqa rikuchikun. Llaqtaqa reqsin Diospa chanin kayninta hinaspa khuyapayakuyninta, sutinta willakusqankukama chhiriyta hinaspa parayta hark'asqanpi. Kunanqa listokunañam chaskinankupaq Elíasqa Diosnin tukuy idolomanta aswan hanaq kasqanta. Profetas y Reyes, 153.

¿Hayk'aqkamataq? Moisés Sichus qankunaqa promesas divina nisqakunata llapan sonqoykiwan jap'iyta munankichik chayqa, yuyariychik imayna allin Diosta yachasqanchikmanta. Chay yachayqa manam huk p'unchawllachu hamun, aswanqa aska wata qhepamanmi hamun. Aswan achkhaqmantaraqmi payta kamachiqninchik hina qhawarinchik, hinallataqmi iñiyninchik kallpachakun. Moisésqa chusku chunka watata karqan Egiptomanta lloqsisqanmantapacha, chayraqmi Tatá Diospa urquman wicharirqan “paywan kikinmanta kikin tupayta” munaspa. Chaypiqa mañakurqan: “Qhawaychillaway llaqtaykita” (Éxodo 33:18). Hinallataq Diosmi kutichirqan: “Qam ñawpaqniyman qamuyta mana atinkichu” (v. 20), ichaqa Moisés llaqtayta qhawaqtaqa ari kasqanman hina mañakuyta saqirqarachu. Chaymantaqa Diosmi nisqa: “Qanmi qhawanqa wasayta” (v. 23). Imataq karqan, astawan Moisésqa reqsisqanman hina reqsiyta munarqan? Payqa ñawpaqta Diospa p'unchayninta qhawasqanrayku, aswanraqmi payta reqsiyta munarqan. Chaymi Diosqa Moisésqa pakarqan qaqqa t'uqupi, chaymanta “pasaq” paypa ñawpaqninmanta. Chaymantam “Moisésqa waqta qhaparirqan” (34:8), chay qhapaq llaqtayta qhawaspa. Moisés yachaq karqan Diosqa may allin kasqanta, ichaqa manaraqmi hunt'asqata yacharqanchu. Chaymi suyarirqan, watakunata pasanankama, mana sasachakuspa, Diosmi aswan achkha reqsichiyninwan payman rikuchikunanpaq. Kayqa ñawpaqman qhawayninchikta rikuchin: manam huk kutillachu, ichaqa sapa kuti Diosmanta astawan aswan yachakuspam kallpanchasqa kanchik, nisqanman hina, “llallinmanta llallinman” (2 Corintios 3:18). Chay hinaspa, “Noqanchik llapanpas” maqllasqa uya hina Diosta qhawaripa, paypa rikch'ayninman tikrakuchkanchik. Sichus kunan pacha suyaypi kashanki, mana allin willakuyniyki hunt'akunanchikkama,

ama saqeychu niyta: “Hayk’aqkamataq?” Chaypa rantinpiqa, Diosman astawan qayllaykuy. Wataqman wataqman yachaykuy pay imayna kasqanta, aswanraq qhaway pay imata ruwayta atisqanta. Chayta ruwaspaykiqa, qampis tarinki ima sumaq reqsiyta Moisés tarirqan chayta—Moisésqa payta aswan achkata yachaspa, astawan aswan payta reqsirqan, chaymanta “Tata Dioswan rimanakunan hina” (Éxodo 33:11).

Ñawpaq kuti simbolikuta tapuyqa, “hayk’aqkamataq” nisqa, profetik Simiypi rikurichisqaqa kachkan iskay chunka pusaqniyuq castigo Egipcioi kaqkunaman Moisespa pacha tiempopi. Chay pusaqniyuq castigoqa “langostakuna”mi (Islam nisqapa simbolon) hinaspa apamunku “inti lloqsimuymanta wayra”wan (Islam nisqapa simbolon).

Hinaspan Moiséswan Aaronwan Faraonpa qayllanman yaykurqanku, hinaspan payta nirqanku: Kayhinatan nin Hebreokunapa Señor Diosnin: ¿Hayk’aqkamanraq ñawpaqniypi mana pisiyayta munanki? Llaqtayta saqeriy, ñoqata sirvinankupa. Mana chayqa, llaqtayta saqeriyta mana munaspaykiqa, qhawariy, paqarinmi langostakuna suyuykiman apamusaq. Hinaptinmi allpapa rikranpas pakasqa kanqa, mana pipas allpata rikuyta atinqachu. Chay granizomanta qispisqa puchuy kaqta, qamkunapaq puchusqata mikhunqaku, hinaspan chakramanta qamkunapaq wiñaq sapa sach’atapas mikhunqaku. Wasiykikunatapas, tukuy kamachikuqniykikunapa wasinkunatapas, tukuy Egiptokunapa wasinkunatapas hunt’anqaku; chaytaqa manan taytaykikuna, nitaq taytaykikunapa taytankunapas rikurqankuchu, kay allpapi kashqankumanta kay p’unchaykama. Hinaspan pay kutirispa, Faraonpa qayllanmanta llusqirqan.

Hinaqa Faraonpa kamachinkuna payta nirqanku: “¿Hayk’aqkama kay runaqa ñoqaykuman huk toqllakuna kanqa? Qharikunata saqey, Señor Diosninkuta yupaychanankupa. ¿Manachu kunankama yachanki Egiptoqa tukusqa kasqanta?”

Hinaspa Moiesta, Aaronwan kutichisqa karqanku Faraonman; paytaq nirqan: Riychis, Señor Diosniykichista yupaychaychis. Ichaqa, ¿pitaq ringaku?

Hinaspa Moisés nirqan: Ñuqaykuqa risaqa wawanchikkunawanpas machuykukunawanpas, churiykukunawanpas ususiykukunawanpas, ovejaykukunawanpas uywakunawanpas; imaraykuchus Señorpaq fiestata ruranayku tiyan.

Paymi nirqan: “Señor Dios qankunawan kachun, imaynachus ñoqa qankunata wawakunaykiwan kуска saqisqaykichik hina. Qhawariychik; mana allinmi qankunapa ñawpaqniykichikpi kashan. Manam chayhinachu: kunan riychik qhari runakunaqlla, hinaspa Señor Diosta yupaychaychik; chaytan munarqankichik.” Hinaspan Faraonpa ñawpaqenmantam qarqosqa karqanku.

Hinaspan Señor Diosqa Moiesta nirqan: “Makikita mast'ariy Egipto hallp'a pataman langostakunapaq, paykuna Egipto hallp'aman wichariykapunankupa, hallp'api llapa q'urakunata mikunankupa, chhikllapa saquesqan llapantapas,” nispá. Hinaspan Moisesqa varanta mast'arirqan Egipto hallp'a pataman; hinaspan Señor Diosqa inti lloqsimuy wayrata apachimurqan hallp'a pataman chay p'unchay tukuy, chay tuta tukuywan; paqarinmanña chay

inti lloqsimuy wayraq langostakunata apamurqan. Hinaspan langostakunaqa tukuy Egipto hallp'aman wichariykapurqan, tukuy Egipto suyupi tiyaykukapurqan. Ancha mancharikuypaqmi karqanku; paykunamanta ñawpaqtaqa mana hayk'aqqas chayhina langostakuna karqanchu, nitaq qhepamanpas chayhinaraq kanqachu. Tukuy kay pachapa uyanta p'ist'aykuspa chhantaykusqankurayku hallp'a tutayarqun; hallp'api llapa q'urakunata mikurqanku, chhikllapa saquesqan sach'akunapa rurunkunatapas llapanta. Chaymi mana ima q'umir kaqpas qhiparqanchu, nitaq sach'akunapichu nitaq chakra q'urakunapichu, tukuy Egipto hallp'api.

Chaymi Faraónqa utqaylla waqyachirqan Moisesta, Aarontawan; hinaspan nirqan: Huchallikuni Señor Diosniykichisman, qankunapa contraykichispiwan. Kunanqa, ama hina kay kutillapi huchayta pampachawaychis, mañakuykichismi, hinaspa Señor Diosniykichista rugaykuychis, kay wañuyllata ñuqamanta anchuchinanpaq. Hinaspan Faraonmanta llusqispa Señor-ta rugakapurqan. Señorñataq sinchi atiyuniyuq inti yaykuy lado wayrata tikrarqan, chaymi saltakuna apaspa Puka Lamar qochaman wischurqan; Egipto suyupa tukuy linderonkunapiqa manam huk saltapas qhiparqanchu. Éxodo 10:3–19.

Ñawpaqta “hebreokunapa Apun Diosnin” tapun: “¿Hayk'aqkamataq mana ñawpaqniypi p'ampachakuyta munanki?” nispa. Chaymanta Faraonpa kamachinkunapas Faraonta yapamanta tapurqanku: “¿Hayk'aqkamataq kay runa huk trampakuna hina noqanchikpaq kanqa?” nispa. Kay tapuyqa pusaj plaga tiempopin ruwakun, chaymi 9/11-man tupakun achka raykukunamanta. Chunka plagaqa ñawpaq wachaqquna wañuchiymín, chaymi cruzwan tupakun; chaymanta qhepanpi Puka Lamar qochapa patanpi llakikuy hamun, mayqantaq inspiracionqa discipulokunapa cruzpi llakikuywan tupachin, chaymanta Milleritakunaq hatun llakikuywan 1844 watapi tupakun. Chay kimsa testigokuna llapallan Domingo kamachikuywan tupakunku. Chunka plagaqa Domingo kamachikuymin, iskay plaga ñawpaqmanqa pusaj plagaqa “langostakunata” “inti lloqsimuynin wayra” nisqawan apamurqan. “Langostakunaqa” tukuy kay pachata hunt'arqanku, hinaqtinmi Islamqa kunan p'unchaw tukuy kay pachata kuyuchishan, tutayachayninta kallpawan yaykuchisqa llapa llaqtakunaman mast'arikusqanrayku. “Ch'in pampa langosta” nisqapa latin sutinqa “locusta migratoria” nisqanmi, mayqanmi inmigracionwan Islam mast'ariyta rikuchin; kayqa naturalezapi migracion nisqapi rikuchisqa unanchasqanmanta.

Isqon kaq ñak'ariyqa huk tutayay karqan, chay tutayaytaqa llamk'arispá hinallataq musyayman karqan.

Hinaspan Señorqa Moisésqa nirqan: “Makiikita hanaq pacha-man mast'ariy, Egipto suyupi tutayay kananpaq, ari, llank'akuy hina llamk'akusqa tutayay, llamk'asqa hina hap'iy atina tutayay kananpaq.” Chaymi Moisésqa makinta hanaq pacha-man mast'arirqan; hinaspan kimsa p'unchawkama llapa Egipto suyupi ancha yana tutayay karqan. Manaqmi huknin hukninta rikurqankuchu, nitaqmi pipas kashqanmanta hatarirqanchu kimsa p'unchawkama. Israelpa churinkunam ichaqa wasinkupi k'anchayniyuq karqanku. Éxodo 10:21–23.

“Hayk'aqkama” nisqapa unanchasqanpi, Carmel urquwan Elíaswan rikuchisqa kaqpi, huk sapa distinsión rikuchikun hanaq pachamanta nina uraykamusqan pacha. Elíasqa Diosninmi ruwarqa imatachus Baal mana ruwayta atinchu. Millerita historiapi, urmasqa Sardis nisqapa

protestantismowan Millerita adventismowan chawpipi chay distinción rurasqa karqa. Moiseswanqa, chay distinción tutayay karqa utaq k'anchay. Hebreo wasikunapiqa k'anchay karqa. Isaíasqa aswanta willawanchik, Moisespa siq'inpi mana k'anchayniyuqkunaqa, paykunaqa Elíaswan chinkachisqa kaqkunapas kanku, hinallataq Millerita pacha tiempopi protestantismopa llikllanta chinkachiqkunapas, huk "llaqta" kanku, paykunaqa "uyarin" "cheqaqtapuni, ichaqa mana entiendenchu; hinaspa rikun" "cheqaqtapuni, ichaqa mana reparankuchu." Chaymantataq kay runakunapaq huk willakuy rimakun, nispá: "Kay llaqtapa sonqonta wirayaykuchiy, rinrintataq llasaqyachiy, ñawinkutataq wisq'ay; ama ñawinkuwan rikunanpaq, rinrinkuwan uyarinanpaq, sonqonwan entiendenanpaq, kutirinanpaq, hinaspa hampisqa kananpaq."

Llamkayta ruwanapaq munasqa kashaspa, ichaqa mana uyariyta munaykuqkunaman willakuyta kamachisqa kasqanwan atipachisqa, Isaíasqa "chaymantataq nirqan", "Señor, hayk'aqkama?"

Egiptopa chunka ch'aqnakunamanta qhepa kimsaqa 9/11-manta Domingo kamachikuykama kimsa ruway ñankunata testigokun hinam qawachin. 1840 wata, Agosto killapa 11 p'unchawninpi ñawpaq angelpa willakuynin kallpachasqa karqa, hinaspa 1844 wata, Abril killapa 19 p'unchawninpi iskay ñiqin angel chayamurqa, Exeter Camp Meeting nisqapi Agosto 12–17 p'unchawkuna ukhupi kallpachasqa karqa, hinaspa kinsa ñiqin angelqa 1844 wata, Octubre killapa 22 p'unchawninpi chayamurqa. Kinsa ñiqin angelqa Domingo kamachikuywan tupachakun, chayraykutaq kimsa ruway ñanta reqsichin; imaraykuchus mana atikunmanchu kinsa kaqta kanayqa, mana ñawpaq kaqyuq, iskay kaqyuq kaptinqa.

"Ñawpaq kaq ñawpaq ñiqi willakuypas iskay ñiqi willakuywan kуска 1843 watapi, 1844 watapipas qusqakuna karqan, kunanqa kinsa ñiqi willakuypa willakuynin uraypi kashanchik; ichaqa kimsa willakuypasraq willasqa kananmi. Kunanpas, imaynachus ñawpaqmantapacha ancha kasqan hina, chiqaqta maskaqkunaman kutinmanta willasqa kananmi ancha wakinchasqa. Qillqawan rimaywanpas willakuypi waqyarinanchikmi, paykunap churakuyninta qhawachispa, hinallataq profeciakunapa rurakuyninta, mayqinkunataq kinsa angelpa willakuyninman chayachiwanchikta sut'inchaspa. Mana atinchu kinsa kaqqa kananta ñawpaq kaqta iskay kaqta mana kachkaptinqa. Kay willakuykunataqa pachasmanmi qunanchik, qillqasqakunapi, rimarikuypi, profeciapa historianta qatipaspa, ima kaqkunachus karqanku chaykunata, hinallataq ima kaqkunachus hamunqaku chaykunatapas qhawachispa." Selected Messages, libro 2, 104, 105.

Egiptopa chunkañiqin muchuyninqa ispirasionwan tupachisqa kashan chakatawan chay qhepaman hamuq llakikuywan, paywan tupa. Chayrayku chunkañiqin muchuyqa kinsa kaq willakuymi, mayqenmi profetapa mana chinkachiy atisqan rayku ñawpaqninpi huk ñiqin chaymanta iskay ñiqin willakuykuna kanan tiyan. 9/11 p'unchaypi Señorqa Faraonta tapurqan: "hayk'aqkama", chaymanta chaylla qhepatataq Faraonpa kamachinkunapas tapurqanku: "hayk'aqkama". Moisesqa Diospa "hayk'aqkama" nisqa tapuyninta Faraonman apachisqanmanta qhepa, hinaspa manaraq kamachinkuna Moisespa tapuyninta Faraonman yapamanta rimashaqtinku, Moisesqa huk tikray punkuta señalan: "payqa tikrakuspa, Faraonmanta llusqirqan." Éxodo 10:6.

9/11qa huk jatun willakuy-paq muyuy tikraymi karqa, chaytaqa rikch'achispa qawachirqan Moisés, inti lloqsiy wayrawan hamuq churupakuna onqoyta apachimuspalla.

“Kachkanmi kanmi p'unchawkuna kan, nacionkunapa hinaspa iglesiapa historiankupi muyuykuy puntokuna hina. Diospa providenciampi, kay imaymana krisiskuna chayamuktinku, chay p'unchaypaq k'anchayqa qusqa kan.” Bible Echo, August 26, 1895.

Qatiq hamp'uyqa tutayayta utaq k'anchayta paqarichirqa, mayqin rakhuyman kasqaykiman hina. 9/11 nisqaqa “nacionkunap hinallataq iglesiapa historiampipas huk kutichiy punku” karqa. Chay p'unchawpi Diospa llaqtanqa waqyarisqa karqa kutirimunanpaq hinaspa ñawpa ñankunapi purinampaq, ichaqa paykunaka mana chaypi puriyta munarqankuchu, trompetapa waqaynintapas mana uyarispa. Tutayaywan k'anchaywan chawpipi t'aqayqa Eliasanta qhipaman hunt'asqa karqa, hinaspa Moisesqa tapurqa: “hayk'aqkama?” Payqa chay pasajepipas astawan nin:

“Kachkan pacha kanan nacionkunapa hinaspa iglesiapa historiankupi muyuchik tiempokuna. Diospa providenciankupi, kay imaymana kriziskuna chayamuchkaptin, chay pachapaq k'anchay qusqa kan. Chayta chaskisqa kaptin, espíritu wiñay kallpanman purin; mana chaskisqa kaptinqa, espíritu urayman urmay hinaspa buquepa chinkaynin hamun.” Bible Echo, August 26, 1895.

Qatiq qillqapiqa “haykaqkamataq” nisqamanta rimayta qatipakusun.

1842 watapi mayo killapi, Boston llaqtapi, Massachusets suyupi, huk Hatun Huñunakuy waqyachisqa karqa. Kay huñunakuy qallariyninpi, wawqikuna Charles Fitch, Apollos Hale ima, Haverhill llaqtamanta, Danielpa, Juanpa ima llikapi rikusqa qillqasqa willakuykunata, telaspi pintasqankuta, profetapa yupaykunawan kuskata, hunt'asqankuta rikuchispa, apamurqanku. Wawqi Fitch, huñunakuy ñawpaqpi siq'ichasqanmanta sut'inchaspa, nirqa: kay profeciakunata qhawarispa, yuyarisqani, kaypi rikuchisqa hina imatapaspas rurayta atispaqa, yachachikuyta aswan sut'ichinqa, hinallataq runakunapa ñawpaqinkupi rikuchiyta ñuqapaq aswan facilchinqa. Kaypiqa ñanninchikpi astawan k'anchay karqa. Kay wawqikunaka imatachus Señorqa Habacucman rikhuyninpi 2,468 wata ñawpaqta rikuchirqa, chayta rurasharqanku, nispa: “Qillqay rikhuysa, tablakunapi sut'ita ruray, leesqa runa phawayta atinampaq. Chay rikhuysa manaraqmi chayamunchu, ichaqa huk churakusqa pachapaqmi kan.” Habacuc 2:2.

“Kay yuyaychaymanta huk ratu rimaykuy qhipaman, llaqta huk sonqolla akllarqaku kay hina kinsa pachak chartakunata litografiaspa rurachinankupa; chayqa utqayllam hunt'achisqa karqa. Chaykunata suticharqaku: ‘43 watapa chartankuna.’ Kayqa ancha hatun importancia-niyuq Conferencia karqa.” The Autobiography of Joseph Bates, 263.

“Rikurqaniñmi 1843 watapa tablaqa Señorpa makinwan pusasqa kasqanta, chaymi mana hukman tikrasqa kananchu; yupaykunaka Pay munasqa hina kasqanku; Paypa makinqa hawapi karqa, hinaspa pakarqa pantasqata wakin yupaykunapi, chayrayku pipas mana rikuyta atirqanchu, Paypa makinqa quchasqa kaman.” Early Writings, 74.

“Iskayqa huk iskayninchasqa qhawariy willakuy karqa Segunda Venida nisqamanta yachachiqkunapaq, hinallataq periodikokunapapas, ‘ñawpaq iñiy’ nisqapi sayaspa, cuadro nisqapa rikhurichisqanqa Habacuc 2:2, 3 nisqapa hunt'asqa kasqanmanta. Sichus cuadroqa profeciapa huk yuyaynin karqa chayqa (hinaspa pipas chayta ñeq'ekuqqa ñawpaq iñiyta saqen),

chaymanta qatinqa a.C. 457 wata kasqanmi 2300 p'unchaykunata yupay qallarinapaq. Kananmi allin karqan 1843 wata ñawpaqta rikhurichisqa pacha kananpaq, 'la visión' nisqa 'qhipayay' kananpaq, icha huk suyay pacha kananpaq, maypicha vírgenespa t'aqaqnin puñunayku hinaspa puñusqa kayman churakunan karqan hatun pachamanta yuyaypi, chaymanta manaraq chawakuchisqa kashaqtininku Medianocheqa Qapariyninwan." Second Advent Review and Sabbath Herald, Volume I, Number 2, James White.